

دیدار بنت از بحرین دیپلماسی اسرائیل-خلیج فارس را نیروی بیشتری می‌بخشد

به قلم سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

۲۳ فوریه ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/bennetts-bahrain-visit-further-invigorates-israel-gulf-diplomacy
العربية (/policy-analysis/zyart-bynyt-llbhryn-tzyd-mn-tzyz-aldblwmasyt-alasraylyt-alkhlyjyt/))

درباره نویسنده

سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

تحلیل کوتاه

این سفر منعکس‌کننده رقابت دیپلماتیک بین منامه و ابوظبی است و همین‌طور نشانه آن است که تحول روابط با عربستان نیز ممکن است نزدیک باشد

یک هفته دیگر و باز یک مقام ارشد دیگر اسرائیلی به خلیج فارس سفر می‌کند. امروز نفتالی بنت نخست‌وزیر در راه بحرین بر فراز عربستان سعودی پرواز کرد. در مقایسه با سفر وزیر دفاع اسرائیل بنی گانتس که در ۲ فوریه برای امضای توافق‌نامه‌های امنیتی به این کشور جزیره‌ای و دیدار از ستادهای محلی نیروی دریای آمریکا در بحرین همین مسیر (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israeli-defense-ministers-visit-bahrain-marks-major-advance>) را طی کرد. این سفر به مراتب تاریخی‌تر و به لحاظ دیپلماتیک مهم‌تر است. منامه پیش از این روابط دیپلماتیک خود را با اورشلیم در سال ۲۰۲۰ آغاز کرده بود. برای همین روشن نیست که با این‌گونه سفرهای سطح بالا به چه سطح اضافی از روابط می‌توان دست یافت. ولی با توجه به پیوندهای فیزیکی و سیاسی بحرین با عربستان حرکت بنت گمانه‌زنی درباره قریب‌الوقوع بودن روابط علنی و شاید حتی رسمی با ریاض را تقویت خواهد کرد.

بحرین گویا تا اندازه‌ای سعی می‌کند در رقابت دیپلماتیک با امارات که در ماه دسامبر میزبان بنت بود

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gulf-arab-summit-could-be-overshadowed-israel-uae-meeting>)

عقب نیفتد. حاکم جزیره ملک حمد از سال‌ها پیش طرفدار دوستی بین پیروان مذاهب مختلف بوده است و جزیره بحرین دارای یک اجتماع پنجاه نفره از یهودیان بومی است که کنیسه و گورستان خود را دارند. اما محمد بن زاید ولیعهد ابوظبی و امیر بالفعل امارات به‌خاطر پیشرفت کشورش در روابط اعراب و یهودیان به وجهه عمومی بالاتری دست یافته است. علاوه بر این به نظر می‌رسد روابط اقتصادی امارات با اسرائیل هم بسیار توسعه‌یافته‌تر از روابط بحرین با اسرائیل است. از جمله فعالیت تجاری قابل توجهی که سال‌های زیادی است ادامه داشته و اخیراً چندین پرواز روزانه هم به آن افزوده شده است. (تأثیر اختلاف جاری بین اسرائیل و دبی که کانون تجاری امارات است بر سر مراحل بازرسی امنیتی قبل از پرواز هنوز ناروشن است.)

برتری دیپلماتیک عمده بحرین این است که از طریق گذرگاهی به عربستان وصل است که این کشور را بخشی جدایی‌ناپذیر از اقتصاد عربستان می‌کند. ازین رو ریاض احتمالاً به بحرین اجازه داده یا تشویقش کرده تا نزدیکی بیشتری با اسرائیل ایجاد کند. محمد بن سلمان ولیعهد عربستان که به خاطر کوهلت پدرش ملک سلمان بر بیشتر امور روزانه کشور نظارت دارد به این شهرت دارد که در خلوت حامی رابطه با اسرائیل است. نه فقط به‌خاطر دلایل اقتصادی که همین‌طور برای مقابله با مشکل ایران.

پیشرفت دیپلماتیک اسرائیل با دیگر امیرنشین‌های خلیج فارس آهسته‌تر بوده است. عمان در زمان نخست‌وزیری بنیامین نتانیاهو میزبان او بود ولی از قرار معلوم به خاطر نزدیکی جغرافیایی خود با ایران که میدان‌های نفت و گاز طبیعی برون‌کرانه‌ای مشترک با هم دارند نسبت به افزایش این نوع دیپلماسی محتاط است. قطر نیز همین مسئله (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gas-likely-top-agenda-qatars-white-house-visit>) را دارد. بزرگ‌ترین میدان برون‌کرانه‌ای گاز جهان در دو سوی مرز دریایی‌اش با ایران واقع شده است. این کشور همین‌طور در مقایسه با بحرین یا امارات علنا هوادار موضع قوی‌تری در حمایت از فلسطین است. با وجود این دوحه پیوندهای ملاحظه‌کارانه‌ای با اورشلیم دارد و مرتب شواهدی از پرواز جت‌های مدیران ارشد از اسرائیل به قطر را می‌توان در شبکه‌های اجتماعی دید. هر چند بعد از توقف‌هایی در قبرس یا اردن تا مبادا برچسب پرواز مستقیم به آن‌ها زده شود. کویت تندترین موضع در حمایت از فلسطینیان را اتخاذ کرده که این تا اندازه‌ای ناشی از تأثیر قوی‌تر افکار عمومی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/kuwait-changing-system-under-stress-sudden-succession-essay-series>) در این کشور است.

بیشتر جمعیت بحرین هم بعید است از تقویت دیپلماسی اسرائیل خشنود باشد. هرچند شاید به دلیل دیگری: سلطه اقتصادی و سیاسی مفروض حاکمان سنی که این رابطه را تسهیل می‌کنند بر اکثریت شیعیان. ولی سیاست‌های مهم‌تری که باید زیر نظر داشت احتمالا به خود خاندان سلطنتی مربوط است. ملک حمد بر اساس دیدگاه‌های خودش نسبت به امور منطقه‌ای و دینی از رابطه با اسرائیل حمایت می‌کند. بزرگ‌ترین پسرش سلمان نخست‌وزیر و ولیعهد هم از این دیپلماسی حمایت می‌کند. ولی سلمان ممکن است از سوی تندروهای خانواده به حاشیه رانده شود چون او را ضعیف می‌بینند و جمعیت شیعه جزیره را هم هوادار ایران می‌شمارند. یکی دیگر از پسران پادشاه شیخ ناصر نفوذ روزافزونی دارد. رقابتی که در دوره حکومت عمومی درگذشته پادشاه شیخ خلیفه که سال‌های دراز نخست‌وزیر بود شکل گرفت. به نظر می‌رسد دوباره احیا شده است (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/bahrain-after-prime-minister-sudden-succession-essay-series>).

چند هفته آینده ممکن است به مراتب مهم‌تر باشد. در ۲۲ فوریه پادشاهی عربستان سعودی روز تاسیس خود را جشن می‌گیرد. رویدادی که ممکن است همراه با تغییرات سیاسی باشد (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism>) از جمله افزایش نقش ولیعهد در واقع این دیپلماسی منطقه‌ای جدید متغیرهای زیادی دارد.

سایمون هندرسون هموند بیکر و مدیر برنامه برنستاین در مورد خلیج فارس و سیاست انرژی در انستیتو واشنگتن است.

RECOMMENDED

مقاله‌ها و دیدگاه‌ها

بحران اوکراین: ملاقات شرق و غرب

۷ مارس ۲۰۲۲

دیوید یولاک

([fa/policy-analysis/bhran-awkrayn-mlaqat-shrq-w-ghrb/](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/bhran-awkrayn-mlaqat-shrq-w-ghrb/))

As the Ukraine Crisis Continues, the West Needs a Middle East Assist

مارس ۲۰۲۲

Simon Henderson

(/policy-analysis/ukraine-crisis-continues-west-needs-middle-east-assist)

تحلیل کوتاه

انقلاب فرهنگی سوم ایران

۵ مارس ۲۰۲۲

سعید گلکار

(fa/policy-analysis/anqlab-frhngy-swm-ayran/)

TOPICS

(fa/policy-analysis/rwabt-rb-w-asrayl/) روابط عرب و اسرائیل

(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

(fa/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

(fa/policy-analysis/khlyz-w-syast-hwzh-anrzh-y/) خلیج و سیاست حوزه انرژی

REGIONS & COUNTRIES

(fa/policy-analysis/asrayl/) اسرائیل

(fa/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyz-fars/) کشورهای حاشیه خلیج فارس